

|                                |                                                |
|--------------------------------|------------------------------------------------|
| <b>Ime predmeta 1</b>          | OLJENKA 2                                      |
| <b>Ime predmeta 2</b>          | /                                              |
| <b>ID številka / EŠD</b>       | 002.187.Idrija                                 |
| <b>Upravljavec</b>             | Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija |
| <b>Lastništvo</b>              | Javno                                          |
| <b>Lastnik</b>                 | Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija       |
| <b>ID številka / EŠD</b>       | 510:IDR;RZ-706                                 |
| <b>Klasifikacija dediščine</b> | Rudnik, Vsakdanje življenje                    |

## OPIS

|                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kratek opis</b> | Oljenka zaprtega tipa, pravili so ji tudi ripsovka, repičnica ali jamšarica, je enostavna svetilka. Oljni rezervoar – shramba je polkrožne oblike, na vrhu je privit pokrov izoblikovan v puščico. Premično odpiralo na rezervoarju služi za ulivanje repičnega olja. Možno je tudi regulirati in zamenjati stenj (še viden). Na razširjenem delu je privarjen ukrivljen nosilec s kljuko. |
| <b>Mere</b>        | Dolžina 28,2 cm, širina 7 cm, višina 7,3 cm.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Materiali</b>   | Jeklo, tkanina.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Datacija</b>    | Konec 19. stoletja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

**Avtor / Proizvajalec** Podatek o proizvajalcu ni znan.

**Slikovne priloge**

**Prvotna raba**

Z oljenko, v kateri je izgorevalo repično olje, so se rudarji odpravljali na in iz dela v jami ter si z njo svetili pri odkopu rude. Imeli so jo tudi za zasebno uporabo – pri raznih opravilih, klekljanju in druženju ob večerih. V oljnem rezervoarju - shrambi je bil stenj, ki je štrlel iz odprtine na vrhu rezervoarja. Prižgan stenj je dajal majhen plamen, zato je bila svetilnost teh svetilk skromna. Boljše izgorevanje repičnega olja, in s tem tudi malo boljšo svetilnost, so dosegli tako, da so olju dodali petrolej. Nosilec je služil za nošenje, zašiljena konica pa za nameščanje oziroma pritrjevanje svetilke na steno ali pa v skalno razpoko v jami. Oljenke so bile v uporabi več kot 400 let, vse od odkritja živega srebra leta 1490 dalje. Po letu 1913 so jih v rudniku nadomestile karbidovke. Še več let pa so oljenke ostale v zasebni uporabi.

**Sedanja raba**

Oljenka se ohranja, varuje in prezentira, kot pomembna dediščina rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Je del rudarske zbirke Mestnega muzeja Idrija. Obiskovalci si jo lahko ogledajo v okviru stalne muzejske razstave »Pet stoletij rudnika živega srebra in mesta Idrija«. Mogoče jo je uporabiti za različne oblike promocije dediščine živega srebra.

**Prvotna lokacija**

Rudnik živega srebra Idrija (osebna, delovna oprema rudarja).

**Sedanja lokacija**

Mestni muzej Idrija, grad Gewerkenegg (razstavni prostor 1).

**STANJE OHRANJENOSTI****Zgodovina  
opravljenih  
posegov**

Na oljenki je bil za potrebe stalne muzejske razstave, pred letom 1995, opravljen konservatorski poseg. Dodatni posegi niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.

**Sedanje stanje**

dobro

**Potrebni ukrepi**

Redno obdobjno vzdrževanje.

**DOKUMENTACIJA****Naslov / zbirka /  
povezave itd., kjer  
so dostopne  
podrobnejše  
informacije**

- Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija.

**Izpolnjevalec**

Mestni muzej Idrija

**Izpolnjeval je**

Miha Kosmač

**Datum objave**

6. 3. 2018

**Datum urejanja**

Never